

Zápisník sterce

2

1952 - 1960

Giuseppe Ungaretti

/překlad Amedeo Molnár/

Člověk, věc nebo událost

Nebo místo, protože si běžné,

1

Spekly se v toto dnes

Dny minulé

A zbylé dny příští.

Po léta a po staletí

Chvíle co chvíle překvapení,

Že vůbec ještě žijeme,

Že stále a stále život běží,

Dar i bolest nečekaná

V ustavičném víření

Marných proměn.

Taková je z údělu lidství

Cesta, po níž jdu dál.

V jediném mžiku oka

Vykopávám a vynýšlím

Úplně znovu čas,

Uprchlík jako všichni,

Kdo byli, kdo jsou, kdo budou.

Každodenní zkušenost,

že ve svém sledu, končení a tryení

Jsou ty j a prahový křup.

Jestli v zářezu jednoho dne mezi dny
Ještě se stačím soustředit
A vyberu si některou chvíli,
Vrátí se mi provždycky.

Člověk, věc nebo událost
Nebo místo nezvyklé či běžné,
Co kdysi vyvolali úžes nebo úzkost
Nebo prchavé okouzlení
Anebo pevný cit,
Neproměnní se stali mnou.

Přihodí se však mému životu,
Už jenom strachům vystavenému
Z prázdna a z tlačence stínů,
Pozůstalých buditelů posledních
Záchvěvů touhy,
Že se poušť znekoneční
A že už mu nezbude ani
Zběsilá milost vzpomínky?

Když tě den opouští,
Mysli na další, který se dní.
Svítání je vždycky slibné,
I když tě mučí
Každodenní zkušenost,
Že ve svém sledu, končení a trvání
Jsou dny jen prchavý kouř.

4

Prcháme k cíli.

Ale kdo jej zná?

Nesníme o Ithace

Zbloudilí po mořích.

Z písečné pouště spíš hledíme k Sinaji,

Sčítači jednotvárných dní.

5

Jdeme pouští, v myslí střepiny

Několika obrazů z dřívějška.

O Zaslíbené Zemi

Nic jiného neví, kdo žije.

6

I kdyby cesta trvala bez konce,

Byl to jen okamžik. Smrt

Je zde vždycky o něco dřív.

Okamžik přerušný.

Pozemský život nesahá dál.

Rozrazí se o stěnu Sinaje.

Pro toho, kdo ještě žije, vládne Zákon

A krutě ztrpčuje iluzi.

7

Podají-li se ti jednou rukou odvrátit neštěstí,

Druhou nahmatáš,

Že vše, co ti zbylo, jsou trosky.

Je život přežití?

Jedna tvá ruka se vzpírá osudu,

Ale druhá ti říká, všimni si,

Že neuchopíš nic

Než úlomky vzpomínek.

8

Často se ptám,

Jaká jsi byla, jaký jsem byl.

Byli jsme toulavé oběti snu?

Co jsme za oněch časů dělali,

Byly to pohyby ve snách?

Jsme daleko od sebe, v hájemství ozvěn.

Vynořuješ se ve mně a v tom šumu

Si naslouchám, jak se probouzíš

Ze snu, který nás nadlouho předvídá.

9

Rok co rok prožívám únor

Zjitřený a samým studem bouřlivý.

Drobničkým květem žlutě nasazuje

Mimóza. Oživuje okno

Mého někdejšího bytu,

I toho, v němž trávím své stáří.

Přibližují se k velikému tichu.

Když se tak opět a opět obnovuje zdání věcí,

Znamená to, že nic neumírá?

Nebo se konečně dozvím, že smrt
Vladaří nad pouhým zdáním?

10

Touhy, kteréš mi ukryla do hloubky očí,
Že nevidím než neklidné zmitání,
Když v noci sama odpočíváš,
Tvé pamětlivé tělo,
Přísadou tmy zčernují mé šero,
Takže už nejsem než noc,
Než zalknutý výkřik noci.

11

Je mlha. Zastírá jaksi tvou nepřítomnost.
Naděje, jež naději rozpouští.
Daleko od tebe už ani neslyším z větví
Jak si listy šeptají
S rašícími pupeny,
Přestože pro tebe stoupá jarní prahnutí
Mou zbědovanou tkání.

12

Na chmurných ramenou Západu
Skvrny krve se šíří a šíří.
Z nočních hlubin paměti
Vytěženy do prázdne
Co nevidět osamějí
A budou krvácet slunce.

13

Růžičko schovaná, vzkvetni mi nad propastmi,
 Abych aspoň zatrnul pomyšlením,
 Jak zavoníš v tu chvíli,
 Kdy vydere se ze mne vzlyk.

Nastalý zázrek rozpouští
 Pojednou mou noc v onu noc, v níž,
 Abych tě zvábil a znovu měl,
 Svobodou jsem znásobil
 Rozžhavené činy
 V kouzlo a úchvat.

14

Podobá se světlu přibývajícimu
 Či vzešlému - láska.
 Jestli jen na jedinou chvíli
 Se odloučí od Jihu,
 Hned jí dej jméno Smrt.

15

Dokud je spoutává rozkoš
 V zoufalém hledání jasu,
 Vidí ji na oblaku,
 Jak nenasytně strhává uzdy
 Ženoucím se bouřím.

16

Mezi hvězdou a hvězdou
 Je uvězněna noc
 V prázdnou vířivého bezmezí,

Od samoty jedné hvězdy ses v úřku
K samotě druhé hvězdy. 30.

17

Záření oslněnými neviděné,
Prostory, v nichž, nepamětlivé,
Žijí své životy hvězdy
Sílené tíhou svých samot. 31
V zmitavém záblesku světla.

18

Abych unesl jas a jeho žár,
Ukáže-li se jas,

Abych snesl jas, hleděl veň zpříma
Bez mžiku v oku,
Připravuji tě na bolest,
Usmiřuji tvou vinu,
Abych unesl jas,
Žár proti němu stavím,
Předtuchu, že strašná
Naše radost bude svrchovaná.

19

Přestaň bdít i spát
Mé unavené tělo,
Aby vydrželo křeč z tvé náhlé přítomnosti.

20

Kdybych měl ještě jednou zastat tu chvíli,
Snad přece se stane, že se rozechvím

K jídlu a pití

Chvěním, jímž stávala ses v mžiku
Šťastnou, zbavenou duše.

Pavel Španěl

Snad vrátíš se,
Dítě, tak prostě,
S očima pro nic než
Pro čirý neklid na hladině studny
V kmitavém záblesku světla.

V známém třeboňském sadu 16, který poškodil v padesátých letech 19. století...
...naučte se...
...kmitavém záblesku světla...
...historikové si...
...jedl...
...neobryčejný bednělec...
...věnován.

...produkcí potravin, jejich kalorické hodnoty, jak se uchovávaly, v jakém množství a kvalitě se konzumovaly, jakou roli hrály v reprezentaci společenských tříd a skupin, jak se lišily ve věcní čp a o svátečních nocích, jaké další funkce přebíraly /např. v léčitelství a magii/. Víme ovšem - jak již naznačil R. Barthes³ -, že strava a stravování nejsou jen předmetem statistik a gastronomických referencí, ale především znakem kommunikačního systému, který nabízí příslušné konotace, vykládá ostydlý protokol a hodnotí způsoby chování.

Jídlo a pití, ať již se skládalo z čokolivy /z rýžových masa, ryb, drůbeže, zeleniny, ovoce, moučených výrobků, kaší, piva, vína, medoviny a podobně/ nemělo tak jen svůj prvotní /bezprostřední/ význam, ale vyjadřovalo i jisté hodnoty kulturní.⁵ Jídlo je výsledkem lidské práce /ať již byly suroviny sklizeny na poli, uloveny v lese, upraveny na ohništi nebo v kuchyni/ a požívalo proto dosp. Místně bylo rozdělování pokrmů. Mělo svou hierarchii, která vyjadřovala napovídi. Jinou okrasbu a formy stolování